

**Ministerstwo Spraw Zagranicznych
Rzeczypospolitej Polskiej**

***STRATEGIA POLSKIEJ WSPÓŁPRACY
NA RZECZ ROZWOJU***

*Przyjęta przez Radę Ministrów
w dniu 21 października 2003 r.*

WARSZAWA, Październik 2003

Spis treści:

Wstęp – wyzwania i możliwości.....	3
1. Uwarunkowania globalnej współpracy rozwojowej.....	4
2. Podstawy współpracy rozwojowej RP.....	5
2.1 Strategiczne cele, zadania i zakładane rezultaty polskiej współpracy rozwojowej.....	5
2.2 Zasady polskiej współpracy rozwojowej.....	6
2.3 Priorytetowe kierunki i dziedziny pomocy oraz kryteria ich wyboru.....	6
2.3.1 Priorytetowe kierunki pomocy.....	6
2.3.2 Priorytetowe dziedziny wsparcia.....	7
3. Formy i instrumenty polskiej współpracy na rzecz rozwoju.....	7
3.1 Rodzaje pomocy.....	7
3.2 Pomoc dwustronna.....	8
3.2.1 Pomoc w formie projektów rozwojowych.....	8
3.2.2 Pomoc techniczna.....	8
3.2.3 Pomoc finansowa.....	8
3.2.4 Pomoc humanitarna i żywnościowa.....	9
3.2.5 Wolontariusze.....	9
3.3 Pomoc wielostronna.....	10
3.4 Międzynarodowa współpraca Polski w dziedzinie rozwoju.....	10
3.4.1 Współpraca w ramach Unii Europejskiej.....	10
3.4.2 Współpraca w ramach Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju.....	11
3.4.3 Współpraca w ramach systemu Narodów Zjednoczonych.....	12
3.4.4 Współpraca w ramach Międzynarodowego Funduszu Walutowego i Banku Światowego.....	13
3.4.5 Współpraca z instytucjami ds. współpracy rozwojowej innych państw.....	13
3.4.6 Współpraca regionalna.....	13
4 Identyfikacja projektów i programów pomocowych.....	13
5 Rozwiązania instytucjonalne i implikacje finansowe.....	14
5.1 Planowanie działań w zakresie współpracy na rzecz rozwoju.....	14
5.2 Finansowanie działań pomocowych.....	15
5.3 Kierowanie polityką współpracy rozwojowej.....	15
5.4 Zadania Ministra Spraw Zagranicznych.....	15
5.5 Zadania Ministra Finansów.....	16
5.6 Zadania instytucji wykonawczej.....	17
5.7 Polskie placówki dyplomatyczne za granicą.....	18
5.8 Rada ds. Współpracy Rozwojowej.....	18
6 Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami.....	18
7 Promocja programu współpracy rozwojowej RP.....	18

Wstęp – wyzwania i możliwości

Procesy globalizacyjne, w powiązaniu z zakończeniem „zimnej wojny” oraz upowszechnieniem zasad demokracji i wolnego rynku, sprawiły, iż warunki, w których przyszło działać państwom, organizacjom międzyrządowym i pozarządowym, agencjom pomocowym oraz innym podmiotom zaangażowanym w międzynarodową współpracę rozwojową i w udzielanie pomocy rozwojowej, uległy zasadniczej zmianie. Szefowie państw i rządów, w tym Prezydent RP Aleksander Kwaśniewski, zaakceptowali Milenijne Cele Rozwoju, podpisując Deklaracją Milenijną we wrześniu 2000 r. oraz Deklarację Polityczną i Plan Działania przyjęte w trakcie Światowego Szczytu Zrównoważonego Rozwoju w Johannesburgu we wrześniu 2002 r. Realizacja przyjętych celów wymaga zaangażowania wszystkich uczestników życia międzynarodowego obejmującego nie tylko transfer środków rzeczowych i finansowych, ale także zmian w polityce handlowej, rolnej, inwestycyjnej i ekologicznej.

Pomoc zagraniczna przyczyniła się już do przyspieszenia rozwoju społeczno – gospodarczego wielu krajów świata i wyciągnięcia z nędzy milionów ludzi. Udało się wydłużyć przeciętną długość życia, zwiększyć liczbę osób z dostępem do wody pitnej, obniżyć poziom analfabetyzmu, ograniczyć śmiertelność niemowląt, przyspieszyć transformację ustrojową oraz zapewnić bezpieczeństwo żywnościowe na wielu obszarach globu. Bez transferów o charakterze pomocowym ze strony państw rozwiniętych osiągnięcie tych wymiernych rezultatów nie byłoby możliwe.

Pomoc rozwojowa nadal stanowi instrument przewyciężenia globalnej luki rozwojowej. Pomoc udzielana przede wszystkim przez kraje należące do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) odgrywa istotną rolę, zwłaszcza w zakresie walki z biedą, ochrony zdrowia, ochrony środowiska czy edukacji.

Państwa OECD, do których od 1996 roku należy Polska, udzielają pomocy rozwojowej w przekonaniu, że zrównoważony rozwój całej ludzkości leży w interesie wszystkich, a dostatek w państwach rozwijających się i przechodzących proces transformacji zwiększa możliwości rozwoju także państw rozwiniętych. Włączenie się do globalnej współpracy rozwojowej jest powszechnie traktowane jako obowiązek wszystkich krajów świata, wynikający z przesłanek natury etycznej, moralnej, społecznej, gospodarczej i politycznej. Osiągnięcie Milenijnych Celów Rozwoju wymaga nowego partnerstwa opartego na poszanowaniu suwerenności, tradycji, a zarazem na wspólnej odpowiedzialności i respektowaniu powszechnie akceptowanych reguł i zasad.

W okresie transformacji ustrojowej także Polska otrzymywała wymierną pomoc zagraniczną. W latach 90 ubiegłego stulecia państwa rozwinięte gospodarczo i organizacje międzynarodowe przeznaczyły na działalność pomocową dla Polski znaczne środki finansowe. Pomoc ta w znaczącym stopniu przyczyniła się do powodzenia zapoczątkowanych w 1989 r. przekształceń ustrojowych oraz reform społecznych i gospodarczych. Jako członek Unii

Europejskiej Polska będzie korzystać ze środków pomocowych UE dla przyspieszenia rozwoju kraju.

Podpisując się pod treścią Deklaracji Milenijnej Polska zobowiązała się do popierania i włączania się w działania społeczności międzynarodowej zmierzające do rozwiązania problemów globalnych o charakterze gospodarczym, społecznym i humanitarnym.

Rosnący udział Polski w globalnej współpracy rozwojowej zwiększy zdolność oddziaływania naszego kraju na arenie międzynarodowej. Przyczyni się także do podniesienia rangi i prestiżu Polski w świecie, jako kraju, który wchodząc do struktur Unii Europejskiej nie zapomina o problemach innych regionów świata.

Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej wydatnie zwiększą się oczekiwania wobec naszego kraju jako dawcy pomocy rozwojowej. Zwiększą się też obciążenia finansowe wynikające z konieczności współfinansowania programów pomocowych realizowanych przez Unię Europejską. Polska, podobnie jak państwa Unii Europejskiej, powinna dysponować zinstytucjonalizowanym systemem udzielania pomocy zagranicznej opartym na sprawdzonych w świecie standardach i procedurach, aby wykorzystać możliwości członkostwa w UE w tej dziedzinie i aby przełożyły się one na zwiększenie szans rozwoju polskich przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych i innych instytucji sektora niepublicznego. Uznając istotną rolę współpracy rozwojowej w realizacji celów polskiej polityki zagranicznej, Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, działając zgodnie z zaprezentowanymi przez Ministra Włodzimierza Cimoszewicza podstawowymi kierunkami polskiej polityki zagranicznej na rok 2003, opracowało podstawowe wytyczne dla polityki państwa w tej dziedzinie oraz zarys rozwiązań instytucjonalnych pozwalających na jej realizację w praktyce.

Strategia stanowi zarys ram polskiej pomocy rozwojowej i humanitarnej oraz kształtowania polityki państwa w dziedzinie współpracy rozwojowej przy uwzględnieniu możliwości finansowych budżetu państwa oraz wykorzystaniu istniejących rozwiązań instytucjonalnych. Po przyjęciu Strategii przez Radę Ministrów realizacja sformułowanych w niej zadań pozwoli na współkształtowanie polityki rozwojowej Unii Europejskiej oraz wykorzystywanie jej mechanizmów, wraz z własnymi środkami pomocowymi, dla realizacji naszych nadrzędnych celów i interesów w krajach - biorcach.

Uznając potrzebę ustawowego uregulowania mechanizmu świadczenia przez Polskę pomocy rozwojowej, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, po przyjęciu Strategii przez Radę Ministrów, przedstawi projekt Ustawy o Współpracy Rozwojowej, która wprowadzałaby zmiany do obowiązujących przepisów, również w zakresie podziału przyszłych zadań pomiędzy poszczególnymi ministrami.

1. Uwarunkowania globalnej współpracy rozwojowej

Do najważniejszych uwarunkowań międzynarodowej współpracy rozwojowej należą:

- a) Globalizacja w gospodarce światowej, powiązana z liberalizacją międzynarodowych przepływów finansowych i wyłanianiem się gospodarki opartej na wiedzy o zasięgu ogólnosiwiatowym,
- b) Zakończenie „zimnej wojny” i demokratyzacja w Europie Środkowej i Wschodniej, które zaostrzyły konkurencję o środki pomocowe między krajami rozwijającymi się i przechodzącymi transformację ustrojową,
- c) Wszechstronne podejście do problematyki współpracy rozwojowej oraz dążenie do spójności polityki rozwojowej poszczególnych państw z innymi obszarami i dziedzinami życia. Za właściwy kierunek dalszego rozwoju ludzkości uznaje się koncepcję zrównoważonego rozwoju integrującego wzrost gospodarczy, rozwój społeczny oraz ochronę środowiska naturalnego.
- d) Odpowiedzialne podejście krajów rozwijających się do ich własnego rozwoju społeczno – gospodarczego,
- e) Międzynarodowe działania przeciwko terroryzmowi, którego eliminacja wymaga również intensyfikacji wysiłków społeczności międzynarodowej w zakresie pomocy rozwojowej.

2. Podstawy współpracy rozwojowej RP

2.1. Strategiczne cele, zadania i zakładane rezultaty polskiej współpracy rozwojowej

Podstawowym celem polskiej współpracy rozwojowej jest sprzyjanie osiągnięciu zrównoważonego rozwoju, w tym redukcji ubóstwa, w krajach korzystających z polskiej pomocy. Założenia naszej współpracy rozwojowej zgodne są z Milenijnymi Celami Rozwoju oraz założeniami polityki rozwojowej Unii Europejskiej.

Do głównych zadań polskiej współpracy rozwojowej należy: wspieranie trwałego wzrostu gospodarczego, przestrzeganie praw człowieka, demokracji, rządów prawa i zasad dobrego rządzenia, promocja globalnego bezpieczeństwa i stabilności, przekazywanie doświadczeń z zakresu polskiej transformacji ustrojowej, rozwój potencjału ludzkiego, wspieranie rozwoju administracji publicznej i struktur lokalnych, ochrona środowiska naturalnego i zapobieganie problemom ekologicznym oraz udzielanie nadzwyczajnej pomocy humanitarnej i żywnościowej.

Współpraca na rzecz rozwoju, jako integralna część polityki zagranicznej i stosunków zewnętrznych Polski, służy realizacji podstawowych celów polskiej polityki zagranicznej: zapewnieniu bezpieczeństwa i stabilności państwa i jego obywateli, ochronie jego interesów oraz rozwojowi współpracy gospodarczej z krajami wszystkich kontynentów. Bezpieczeństwu Polski będzie służyć zapobieganie potencjalnym, konfliktogennym napięciom na linii Północ - Południe, interesom gospodarczym – większe zaangażowanie krajów rozwijających się i w okresie transformacji w gospodarkę światową, w tym w wymianę handlową i inwestycyjną z naszym krajem, środowisku naturalnemu – identyfikacja i eliminowanie zagrożeń ekologicznych.

Istotnym efektem działań pomocowych będzie promocja Polski w kręgach opiniotwórczych krajów - biorców jako państwa otwartego na współpracę, prężnego gospodarczo, stabilnego politycznie, interesującego kulturowo oraz dysponującego bogatymi zasobami ludzkimi. Szerzenie

pozytywnej wiedzy o Polsce będzie pośrednio sprzyjać rozwojowi różnorodnych form współpracy kulturalnej, naukowej i technicznej oraz zwiększeniu wymiany osobowej.

2.2. Zasady polskiej współpracy rozwojowej

Realizując politykę współpracy rozwojowej Polska będzie kierowała się następującymi zasadami:

- Odpowiedzialność. Każdy kraj jest odpowiedzialny za własny rozwój stwarzając warunki sprzyjające mobilizacji wewnętrznych środków rozwojowych. Działania pomocowe społeczności międzynarodowej, w tym Polski, powinny mieć charakter uzupełniający. Szczególna odpowiedzialność za koordynację działań pomocowych spoczywa na administracji rządowej kraju – biorcy, która powinna opracować stosowne strategie zrównoważonego rozwoju i walki z ubóstwem,
- Partnerstwo między państwami - dawcami i biorcami oparte na poszanowaniu suwerenności, tradycji i kultury, międzynarodowej solidarności oraz wspólnej odpowiedzialności za realizację Milenijnych Celów Rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i globalnym,
- Współpraca między rządem RP a instytucjami społeczeństwa obywatelskiego i przedsiębiorstwami w realizacji działalności pomocowej,
- Wszechstronne podejście do problematyki rozwojowej, uwzględniające elementy zrównoważonego rozwoju, integrujące wzrost gospodarczy z rozwojem społecznym oraz poszanowaniem środowiska naturalnego,
- Zróżnicowanie form pomocy. Polska będzie dostosowywać formy pomocy rozwojowej do potrzeb poszczególnych krajów rozwijających się i w okresie transformacji. Polska rezerwuje sobie - w uzasadnionych przypadkach - prawo do udzielenia pomocy bezpośrednio poszczególnym instytucjom lub grupom społeczeństwa obywatelskiego państw – biorców,
- Przejrzystość procedur związanych z identyfikacją projektów pomocowych oraz dystrybucją i rozliczaniem środków publicznych, jak i ewaluacją efektywności zrealizowanych projektów pomocowych.

2.3. Priorytetowe kierunki i dziedziny pomocy oraz kryteria ich wyboru

2.3.1. Priorytetowe kierunki pomocy

Priorytetowe znaczenie w zakresie realizacji programów oraz projektów polskiej współpracy rozwojowej będą miały:

- wybrane kraje rozwijające się, z którymi Polska utrzymuje znaczący poziom stosunków politycznych, gospodarczych i kulturalnych,
- wybrane kraje realizujące procesy transformacji ustrojowej, w tym zwłaszcza z Europy Wschodniej i Południowo - Wschodniej,
- wybrane kraje rozwijające się i w okresie transformacji, w których zamieszkują skupiska ludności pochodzenia polskiego,

Wybór priorytetowych kierunków polskiej współpracy rozwojowej wynika z ogólnych założeń polskiej polityki zagranicznej, jak również ze szczegółowych uwarunkowań, w tym:

- a) lokalnych potrzeb w zakresie rozwoju,
- b) przestrzegania praw człowieka, zasad państwa prawa i dobrego rządzenia,
- c) obecności i aktywności polskich przedstawicielstw dyplomatycznych, organizacji pozarządowych, instytucji kościelnych oraz przedsiębiorstw w kraju - biorcy, jak również technicznych możliwości udziału tych instytucji w planowaniu i realizacji działań pomocowych na terenie danego kraju lub regionu,
- d) istnienia programów pomocy wielostronnej i dwustronnej, realizowanych przez organizacje międzynarodowe i inne państwa rozwinięte.

Polska może zaprzestać przekazywania lub odmówić udzielenia pomocy rozwojowej krajowi, który nie przestrzega praw człowieka, zasad demokracji, rządów prawa i dobrego rządzenia, stanowi zagrożenie dla pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego lub przeznacza znaczne środki budżetowe na zbrojenia.

Kryteria wyboru geograficznych priorytetów polskiej współpracy na rzecz rozwoju nie będą dotyczyć pomocy humanitarnej i żywnościowej, udzielanej w ściśle określonych okolicznościach, jak również działań *ad hoc*, podejmowanych dla zapobieżenia kryzysom i konfliktom zbrojnym, lub też służących bezpieczeństwu państwa, jak np. walka z terroryzmem.

2.3.2. Priorytetowe dziedziny wsparcia

Polska będzie udzielać zagranicznej pomocy rozwojowej w dziedzinach, w których potrzeby państw – biorców są największe i w których polskie instytucje publiczne oraz pozarządowe dysponują przewagą komparatywną w stosunku do pozostałych uczestników międzynarodowej wspólnoty donatorów. Naszą aktywność skupimy w następujących obszarach: ochrona zdrowia, edukacja i nauka, dostęp do wody pitnej, ochrona środowiska naturalnego, umacnianie struktur lokalnych, wspieranie instytucji demokratycznych, poprawa efektywności administracji publicznej, rozwój współpracy transgranicznej oraz restrukturyzacja sektorowa.

Akceptując przyjętą podczas Światowego Szczytu ws. Rozwoju Społecznego w Kopenhadze w 1995 r. Inicjatywę 20/20, będziemy dążyć, aby 20 % polskiej pomocy rozwojowej było przeznaczane na cele rozwoju społecznego oraz aby państwa – biorcy polskiej pomocy przeznaczały na te cele 20 % środków, którymi dysponują w ramach budżetów narodowych.

Polska pomoc rozwojowa udzielana będzie zgodnie z zasadami równości płci, rasy, wyznania, narodowości, języka oraz przekonań politycznych lub światopoglądowych.

Właściwe merytorycznie instytucje administracji państwowej dokonywać będą podziału i alokacji funduszy pomiędzy poszczególne kraje i dziedziny.

3. Formy i instrumenty polskiej współpracy na rzecz rozwoju

3.1 Rodzaje pomocy

Polska będzie udzielać pomocy dwustronnej lub wielostronnej w zależności od organizacji współpracy z danym państwem – biorcą lub regionem i bieżących inicjatyw realizowanych na forum organizacji międzynarodowych.

3.2. Pomoc dwustronna

Pomoc dwustronna obejmuje pomoc w formie projektów lub programów rozwojowych, pomoc techniczną, pomoc humanitarną i żywnościową, wolontariat, jak również pomocowe kredyty preferencyjne w ramach pomocy wiązanej i niewiązanej oraz dwustronne inicjatywy oddłużeniowe.

3.2.1. Pomoc w formie projektów rozwojowych

Uwzględniając nasze możliwości oraz potrzeby państw biorców będziemy koncentrować się na rozwoju infrastruktury społecznej i ekologicznej. Ważną dziedziną działań będzie także pomoc w formie projektowej w odbudowie zniszczeń wojennych.

3.2.2. Pomoc techniczna

Pomoc techniczna Polski będzie obejmowała podnoszenie poziomu wiedzy, umiejętności i kwalifikacji różnych grup społeczeństwa. Kształtowaniu potencjału ludzkiego będzie służyła pomoc w rozwoju systemów edukacji i w restrukturyzacji poszczególnych dziedzin gospodarki, w tym szkolenia dla kadry administracyjnej, zarządzającej i gospodarczej oraz samorządowej, świadczenie pomocy eksperckiej, doradztwo techniczne, przygotowywanie ekspertyz oraz opracowywanie analiz ekonomicznych. Polska pomoc techniczna będzie także polegała na przygotowaniu i realizacji projektów inwestycyjnych w krajach biorcach poprzez usługi konsultingowe, wsparcie eksperckie, przekazywanie know-how oraz szkolenie wykwalifikowanego personelu.

Polska dysponując doświadczeniami w zakresie transformacji ustrojowej, reformowaniu instytucji politycznych i systemu gospodarczego, będzie przekazywać te doświadczenia państwom w okresie transformacji.

Priorytetowym kierunkiem pozostanie kształcenie studentów i doktorantów, zarówno w polskich uczelniach, jak i na uczelniach zagranicznych z udziałem polskich wykładowców w celu podnoszenia jakości zasobów ludzkich i transferu wiedzy do krajów rozwijających się i w okresie transformacji.

W tym celu podjęte zostaną działania zmierzające do uruchomienia programu stypendialnego, w ramach którego finansowane byłyby studia młodych naukowców i studentów oraz kadr administracji i gospodarki z zagranicy, jak również wyjazdy polskich nauczycieli akademickich i badaczy. Program taki byłby skoordynowany działaniami podejmowanymi w ramach programu TEMPUS II, którego beneficjentami będą państwa regionu Morza Śródziemnego i byłe republiki radzieckie.

3.2.3. Pomoc finansowa

Ważnym instrumentem działań pomocowych Polski będą rządowe kredyty preferencyjne udzielane na zasadzie pomocy związanej i niewiązanej oraz finansowanie kojarzone, polegające na łączeniu kredytów pomocowych z finansowaniem na zasadach komercyjnych krajom rozwijającym się i w okresie transformacji, w miarę możliwości finansowych naszego kraju. W przypadku kredytowych form pomocy pod uwagę będą brane takie czynniki jak: ocena ryzyka niespłacenia kredytów, ocena danego kraju przez międzynarodowe instytucje finansowe i agencje ratingowe, poziom wzajemnych obrotów gospodarczych oraz rozliczanie ewentualnych zaległych długów.

Polska będzie także stosowała inne instrumenty pomocy finansowej, w tym m.in. konwersję zadłużenia na programy służące realizacji najważniejszych celów polskiej współpracy na rzecz rozwoju.

W stosunku do państw najbiedniejszych i najbardziej zadłużonych Polska, we współpracy z międzynarodowymi instytucjami finansowymi, będzie udzielać pomocy w innej formie, ograniczając przyznawanie nowych kredytów i skupiając się na udzielaniu pomocy finansowej poprzez częściowe lub całkowite umarzanie ich długów.

W ramach działań wielostronnych Polska będzie uczestniczyć, w miarę finansowych możliwości budżetu państwa, w międzynarodowych inicjatywach oddłużeniowych na rzecz najuboższych krajów rozwijających się oraz w finansowaniu programu kredytów dostosowawczych MFW i Banku Światowego dla państw najuboższych.

W uzasadnionych przypadkach bezzwrotne granty lub pożyczki preferencyjne łączone będą z kredytami, udzielanymi przez Rząd RP na warunkach komercyjnych, np. w formie kredytów eksportowych, uwzględniając możliwości produkcyjne i eksportowe polskich przedsiębiorstw.

3.2.4. Pomoc humanitarna i żywnościowa

W imię solidarności międzynarodowej Polska będzie udzielała pomocy humanitarnej krajom dotkniętym klęskami żywiołowymi, anomaliami pogodowymi, konfliktami zbrojnymi oraz migracjami uchodźców. Pomoc żywnościowa będzie uruchamiana w sytuacjach gwałtownego pogorszenia się bezpieczeństwa żywnościowego w określonym regionie świata i przekazywana za pośrednictwem krajowych lub zagranicznych organizacji pozarządowych oraz instytucji międzyrządowych, takich jak Światowy Program Żywnościowy. Udzielając pomocy żywnościowej Polska kierować się będzie potrzebami państw – biorców.

3.2.5. Wolontariusze

Dysponując odpowiednim zapleczem oraz zasobem wykwalifikowanych kadr, Polska będzie wysyłać wolontariuszy, specjalistów w zakresie opieki zdrowotnej i społecznej, rolnictwa, budownictwa i innych dziedzin. W planowaniu i realizacji tej formy pomocy instytucje administracji publicznej będą współdziałać z instytucjami międzynarodowymi zaangażowanymi we współpracę na rzecz rozwoju, w tym z Programem NZ ds. Wolontariuszy.

3.3. Pomoc wielostronna

Polska pomoc rozwojowa i humanitarna przekazywana będzie zarówno kanałami dwustronnymi, jak i za pośrednictwem instytucji międzynarodowych. W związku z wkładem Polski do budżetu współpracy rozwojowej UE wielkość pomocy wielostronnej będzie przeważać nad środkami pomocowymi kierowanymi kanałami dwustronnymi. Będziemy jednak dążyć do stopniowego zwiększania wielkości pomocy dwustronnej.

Instytucje wielostronne wykorzystywane będą do przekazywania pomocy tym krajom i regionom świata, w których, z uwagi na konflikty wewnętrzne i międzynarodowe oraz ograniczenie bezpośrednich kontaktów dyplomatycznych i gospodarczych z Polską, nie będzie warunków sprzyjających bezpośrednim działaniom pomocowym. Pomoc wielostronna będzie też udzielana wówczas, gdy dla skutecznej realizacji określonego celu w zakresie walki z ubóstwem czy zrównoważonego rozwoju istnieje potrzeba skoordynowanej i spójnej działalności społeczności międzynarodowej. Ministerstwo Spraw Zagranicznej będzie prowadziło stały monitoring funkcjonowania wielostronnych programów i funduszy pomocowych pod kątem ich skuteczności w realizowaniu wyznaczonych celów oraz efektywności wykorzystania środków.

Decyzje dotyczące dobrowolnych wkładów do międzynarodowych funduszy pomocowych uwarunkowane będą:

- możliwościami finansowymi budżetu państwa,
- spójnością celów funduszu z celami i zasadami polskiej współpracy na rzecz rozwoju oraz celami i interesami polityki zagranicznej RP,
- skutecznością funduszu w realizacji Milenijnych Celów Rozwoju,
- efektywnością funduszu w wykorzystywaniu powierzonych mu środków,
- spójnością działalności funduszu z narodową strategią redukcji ubóstwa i zrównoważonego rozwoju danego państwa – biorcy.

3.4 Międzynarodowa współpraca Polski w dziedzinie rozwoju

3.4.1 Współpraca w ramach Unii Europejskiej

Rozwijając własny system pomocy Polska będzie działać na rzecz zapewnienia komplementarności, spójności oraz koordynacji działań w zakresie współpracy rozwojowej z programami pomocowymi realizowanymi przez Wspólnotę Europejską i państwa członkowskie UE. W planowaniu i realizacji projektów i programów pomocowych Polska będzie wykorzystywać strategie pomocowe UE wobec poszczególnych państw - biorców oraz dążyć do zapewnienia

koordynacji działań pomocowych RP z działalnością Wspólnoty Europejskiej i państw członkowskich UE.

Odpowiednia część naszego wkładu finansowego do budżetu Wspólnoty będzie przeznaczana na finansowanie projektów i programów pomocy rozwojowej UE. Polska podejmie także negocjacje z Komisją Europejską i państwami członkowskimi UE dotyczące naszego wkładu finansowego do Europejskiego Funduszu Rozwoju.

Polska będzie dążyć do harmonizacji zasad i procedur przyznawania pomocy rozwojowej z zasadami i procedurami stosowanymi w państwach UE oraz przez instytucje Unii. Będziemy dostosowywać się do funkcjonującej w ramach Unii Europejskiej metodologii planowania, wdrażania oraz oceny projektów pomocowych. Polskie przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe oraz inne instytucje niepubliczne zaangażowane w przekazywanie polskiej pomocy rozwojowej będą dzięki temu odnosiły wymierne korzyści z uczestnictwa w rynku pomocowym UE i będą konkurować z analogicznymi podmiotami innych krajów członkowskich UE na równych zasadach.

Polska będzie wносиła wkład do polityki rozwojowej UE m.in. w zakresie wspierania transformacji politycznej i gospodarczej, w tym budowy instytucji demokratycznych i mechanizmów gospodarki rynkowej. Działając w ramach instytucji wspólnotowych będziemy dążyć do uwzględnienia w planowaniu współpracy rozwojowej UE potrzeb państw przechodzących proces transformacji ustrojowej.

Będziemy popierać inicjatywy UE przyczyniające się do trwałego i zrównoważonego rozwoju krajów trzecich oraz do poprawy stanu środowiska naturalnego, jakości produktów, zwiększenia różnorodności biologicznej oraz racjonalnego wykorzystania surowców naturalnych w ramach wspólnej polityki handlowej i rolnej oraz polityki w zakresie ochrony środowiska.

Polska będzie współpracować w zakresie wspólnej realizacji programów pomocowych UE w krajach trzecich, poprzez udział polskich ekspertów, czy współfinansowanie wybranych programów. Organy administracji rządowej RP będą współpracowały z analogicznymi instytucjami państw członkowskich UE, jak również z Komisją Europejską, w zakresie dostarczania niezbędnych informacji i ekspertyz oraz będą współdziałać w realizacji programów pomocy rozwojowej Unii.

Unia Europejska, która w marcu 2002 r. w Barcelonie zobowiązała się, że wszyscy jej członkowie od 2006 r. przeznaczą co najmniej 0,33 % produktu krajowego brutto na Oficjalną Pomoc Rozwojową, oczekuje, że jej rozszerzenie umocni zaangażowanie Wspólnoty w globalny dialog Północ – Południe i międzynarodową współpracę rozwojową. Oczekuje również, że nowi członkowie, w tym Polska, zobowiążą się do rozwijania oraz harmonizacji z innymi członkami Unii własnych programów współpracy rozwojowej.

3.4.2. Współpraca w ramach Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

Polska aktywnie uczestniczy w pracach organów OECD podejmujących problematykę pomocy dla krajów rozwijających się i w okresie transformacji oraz szeroko pojętego dialogu Północ – Południe.

Pomoc rozwojowa świadczona w ramach OECD odbywa się na zasadach regulowanych przez Komitet Pomocy Rozwojowej OECD (*Development Assistance Committee – DAC*) oraz przez Uczestników Porozumienia o wytycznych dotyczących oficjalnie wspieranych kredytów eksportowych („*The Participants to the Arrangement on Guidelines for Officially Supported Export Credits*”).

Polska będzie dążyć do spełnienia kryteriów członkostwa w Komitecie Pomocy Rozwojowej i przystąpienia do tego organu w perspektywie średnioterminowej.

Będziemy wspierać działania zmierzające do zapewnienia możliwie najszerszej implementacji rekomendacji i wytycznych OECD w zakresie współpracy rozwojowej w programach i projektach pomocowych państw członkowskich, w tym realizowanych przez Polskę. Będziemy zwłaszcza wykorzystywać udział w pracach organów OECD, w tym DAC, dla dalszego rozwoju polskiego programu współpracy rozwojowej oraz dla harmonizacji obowiązujących w tym zakresie procedur z procedurami stosowanymi przez międzynarodową wspólnotę donatorów.

W ramach Porozumienia o wytycznych dotyczących oficjalnie wspieranych kredytów eksportowych Polska będzie udzielać państwom – biorcom kredytów z elementem grantu na zakup polskich dóbr rzeczowych i usług.

3.4.3. Współpraca w ramach systemu Narodów Zjednoczonych

Polska pozytywnie ocenia działalność instytucji systemu Narodów Zjednoczonych w promowaniu globalnej współpracy rozwojowej oraz działalność operacyjną NZ w zakresie redukcji ubóstwa i implementacji zasad zrównoważonego rozwoju. Uniwersalny charakter członkostwa oraz wszechstronny zakres kompetencji predestynuje system NZ do odgrywania wiodącej roli w zakresie ograniczania globalnej luki rozwojowej. Polska będzie działać na rzecz zwiększenia skuteczności NZ w realizowaniu projektów i programów pomocy rozwojowej oraz w wypracowywaniu powszechnie obowiązujących standardów współpracy na rzecz rozwoju. Polska będzie również wnosila – w miarę swoich możliwości - wkład finansowy do dobrowolnych wielostronnych funduszy pomocowych funkcjonujących pod auspicjami NZ.

Międzynarodowe konferencje NZ w latach 90, potwierdziły, że ochrona środowiska, prawa człowieka, walka z ubóstwem, równość płci czy bezpieczeństwo żywnościowe są nieodłącznymi elementami rozwoju. Uznajemy rekomendacje tych konferencji, jak również wypracowane na ich podstawie Milenijne Cele Rozwoju jako podstawowe punkty odniesienia w poszczególnych dziedzinach współpracy rozwojowej. Ich implementacja będzie przedmiotem aktywności Polski we wszystkich instytucjach systemu Narodów Zjednoczonych odpowiedzialnych za problematykę rozwoju.

Polska przywiązuje znaczenie do współpracy w ramach Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Grupy Banku Światowego oraz Światowej Organizacji Handlu (WTO). W WTO Polska będzie zwracała uwagę na dziedziny handlu międzynarodowego, mające istotne znaczenie dla krajów rozwijających się oraz w okresie transformacji i będzie wspierać głębszą integrację tych krajów z gospodarką światową. Będziemy dążyli do zwiększenia udziału wspomnianych państw w międzynarodowej wymianie gospodarczej, poprzez wspieranie inicjatyw w zakresie liberalizacji globalnego handlu i inwestycji.

W bilateralnej działalności pomocowej Polska będzie dążyć do ścisłej współpracy z koordynatorami działalności systemu NZ w państwach - biorcach oraz z miejscowymi biurami Programu Rozwoju Narodów Zjednoczonych (UNDP).

3.4.4. Współpraca w ramach Międzynarodowego Funduszu Walutowego i Banku Światowego

Polska uczestniczy w oddłużaniu najuboższych krajów świata w ramach Inicjatywy Oddłużeniowej MFW i BŚ na rzecz Najuboższych i Najbardziej Zadłużonych Krajów Świata (*Heavily Indebted Poor Countries – HIPC*) Dotychczasowy wkład Polski w tę inicjatywę obejmuje nie oprocentowaną pożyczkę MFW udzieloną przez Narodowy Bank Polski na 20 lat w wysokości 7,073 mln SDR oraz darowiznę z budżetu państwa o wysokości 5 mln SDR rozłożoną na lata 2000 – 2004. Prowadzone są również działania w celu bilateralnej redukcji zadłużenia krajom, które są dłużnikami Polski i są objęte inicjatywą HIPC.

Polska będzie kontynuowała pomoc na rzecz krajów najmniej rozwiniętych za pośrednictwem Międzynarodowego Stowarzyszenia Rozwoju (*International Development Association - IDA*) poprzez udział w wypracowaniu przez donatorów kierunków i form wsparcia oraz uzupełnianiu funduszy tej instytucji przeznaczonych na finansowanie projektów prorozwojowych w krajach – biorcach pomocy. Polska będzie także kontynuować wysiłki na rzecz świadczenia pomocy technicznej dla wybranych państw tworzących wraz z Polską grupę członkowską w Banku Światowym i Międzynarodowym Funduszu Walutowym.

3.4.5 Współpraca z instytucjami ds. współpracy rozwojowej innych państw

Realizując współpracę rozwojową Polska będzie współdziałać z rządowymi i pozarządowymi instytucjami pomocowymi innych państw, zwłaszcza członków UE i OECD.

3.4.6. Współpraca regionalna

Zbliżony poziom rozwoju społeczno – gospodarczego państw Europy Środkowej, podobne doświadczenia z okresu otrzymywania pomocy rozwojowej oraz zbliżona struktura instytucjonalna i wielkość udzielanej pomocy zagranicznej predestynują kraje Europy Środkowej, także po ich wstąpieniu do Unii Europejskiej, do ścisłego współdziałania w tej dziedzinie, włącznie z realizacją wspólnych projektów pomocowych w krajach trzecich.

4. Identyfikacja projektów i programów pomocowych

W ramach okresowych planów współpracy na rzecz rozwoju propozycje i koncepcje projektów i programów pomocowych mogą być zgłaszane przez instytucje państwa - biorcy (rządy, inne instytucje państwowe, organy samorządu terytorialnego oraz organizacje pozarządowe lub sektor przedsiębiorstw), polskie instytucje rządowe, samorządowe i sektora niepublicznego, instytucje Unii Europejskiej oraz systemu Narodów Zjednoczonych lub inne instytucje międzynarodowe. Ich inicjatorami mogą być także polskie placówki dyplomatyczne.

Przy planowaniu, implementacji, monitoringu oraz ewaluacji projektów pomocowych polskiego programu współpracy rozwojowej stosowane będą procedury oparte na standardach UE i OECD. Po zakończeniu realizacji projektu dokonywana będzie analiza efektów projektu uwzględniająca m.in. jego skuteczność w realizacji założonych celów, zastosowanych metod ich osiągnięcia oraz napotkanych trudności i ograniczeń.

5. Rozwiązania instytucjonalne i implikacje finansowe

Skuteczne wykorzystywanie budżetowych środków finansowych pomocy rozwojowej wymaga instytucjonalnego mechanizmu świadczenia pomocy odpowiadającego zarówno wielkości udzielanego wsparcia, jak i standardom obowiązującym w UE i OECD. Mechanizm ten powinien charakteryzować się następującymi cechami:

- jasny i przejrzysty podział kompetencji i odpowiedzialności między poszczególnymi instytucjami,
- przejrzyste procedury finansowe oraz kontrolne,
- skuteczne mechanizmy koordynacji działań,
- udział środowisk pozarządowych w konsultowaniu podstawowych kierunków polityki pomocowej,
- współpraca instytucji rządowych z pozarządowymi organizacjami pomocowymi w realizacji programów pomocowych.

Oparcie systemu polskiej pomocy rozwojowej na istniejących już instytucjach nie powinno wiązać się z dodatkowymi kosztami dla budżetu państwa. Jednocześnie, z uwagi na zobowiązania międzynarodowe wynikające z członkostwa w UE, OECD i instytucjach systemu NZ, Polska zamierza zwiększyć pomoc rozwojową dla krajów rozwijających się i w okresie transformacji do poziomu 0,1 % Produktu Krajowego Brutto do 2006 r. Ustanowienie mechanizmu instytucjonalnego świadczenia pomocy sprzyjać będzie efektywnemu wykorzystaniu tych środków oraz skutecznej realizacji celów polskiej współpracy rozwojowej.

System polskiej pomocy rozwojowej będzie oparty na następujących założeniach merytorycznych i organizacyjnych:

5.1. Planowanie działań w zakresie współpracy na rzecz rozwoju

Priorytetowe kierunki i dziedziny polskiej współpracy rozwojowej na okresy roczne precyzowane będą w głównych kierunkach polskiej polityki zagranicznej na dany rok, tj. dokumencie przyjmowanym corocznie przez Radę Ministrów. Operacyjne plany roczne opracowywane będą przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych we współpracy z Ministerstwem Finansów oraz innymi resortami w ramach przyznawanych w ustawie budżetowej środków finansowych.

5.2. Finansowanie działań pomocowych

Źródłem finansowania działań pomocowych są środki publiczne wydzielane corocznie w budżecie państwa. Środki te mogą być uzupełniane z funduszy sektora prywatnego i pozarządowego.

5.3 Kierowanie polityką współpracy rozwojowej

Współpraca na rzecz rozwoju stanowi integralną część polityki zagranicznej RP, a organem właściwym do prowadzenia w imieniu RP polityki w tym obszarze jest minister właściwy do spraw zagranicznych.

Minister Spraw Zagranicznych prowadzić będzie politykę współpracy rozwojowej poprzez podległy mu resort spraw zagranicznych, w tym Departament Międzynarodowej Współpracy Rozwojowej.

Minister Spraw Zagranicznych jest koordynatorem współpracy rozwojowej realizowanej przez inne resorty i instytucje. Funkcję tę pełnić będzie za pośrednictwem Krajowego Koordynatora ds. Międzynarodowej Współpracy Rozwojowej (w randze Podsekretarza Stanu).

Do czasu przyjęcia odpowiednich regulacji ustawowych dotyczących rozwiązań instytucjonalnych nie przewiduje się powołania odrębnej agencji zajmującej się praktyczną realizacją programu polskiej pomocy rozwojowej. Instytucją odpowiedzialną przed Ministrem Spraw Zagranicznych za realizację pomocy projektowej, technicznej, humanitarnej i żywnościowej dla krajów rozwijających się i w okresie transformacji oraz za wypracowanie mechanizmów współpracy z sektorem niepublicznym, w tym zwłaszcza z organizacjami pozarządowymi, będzie istniejąca instytucja (zwana dalej instytucją wykonawczą) wybrana w drodze konkursu zgodnie z przepisami ustaw o finansach publicznych i zamówieniach publicznych.

5.4. Zadania Ministra Spraw Zagranicznych

Minister Spraw Zagranicznych planuje i nadzoruje realizację zadań w zakresie pomocy projektowej, technicznej humanitarnej i żywnościowej oraz prowadzi działania w zakresie wolontariatu. Do zadań Ministra należą także sprawy udziału Polski w międzynarodowych organizacjach, programach i funduszach pomocowych, z wyjątkiem międzynarodowych organizacji finansowych oraz pozostających w zakresie zadań Ministra Finansów działań podejmowanych w

ramach Komitetu Pomocy Rozwojowej OECD (DAC) i na mocy „Porozumienia o wytycznych dotyczących oficjalnie wspieranych kredytów eksportowych”.

W szczególności do zadań Ministra Spraw Zagranicznych należeć będzie:

- wypracowywanie, we współpracy z Ministrem Finansów oraz Ministrem Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, założeń polityki w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju z uwzględnieniem priorytetów sektorowych i geograficznych oraz wyborem kanałów dystrybucji środków pomocowych, jak również wypracowywanie, we współpracy z Ministrem Środowiska, założeń polityki w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju w zakresie spraw środowiska i gospodarki wodnej,
- sporządzanie okresowych planów w zakresie współpracy rozwojowej,
- wypracowywanie, we współpracy z Ministrem Finansów, ogólnych programów pomocowych wobec poszczególnych państw i regionów oraz zawieranie ramowych porozumień dwustronnych z priorytetowymi biorcami pomocy,
- przygotowywanie propozycji budżetowych dla Ministerstwa Finansów,
- udział we współpracy międzynarodowej w zakresie formułowania polityki rozwojowej Unii Europejskiej oraz koordynacji działań pomocowych w ramach Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju i systemu Narodów Zjednoczonych (we współpracy z Ministerstwem Finansów),
- współpraca z pozostałymi międzynarodowymi organizacjami i funduszami pomocowymi, z wyjątkiem międzynarodowych instytucji finansowych,
- monitorowanie funkcjonowania wielostronnych programów i funduszy pomocowych pod kątem skuteczności realizacji wyznaczonych celów oraz efektywności zarządzania powierzonymi środkami,
- koordynacja w zakresie zbierania i prezentowania danych statystycznych nt. polskiej pomocy rozwojowej oraz sporządzanie sprawozdań statystycznych dla Komitetu Pomocy Rozwojowej OECD i innych instytucji międzynarodowych,
- uzgadnianie priorytetów współpracy międzynarodowej jednostek samorządu terytorialnego w dziedzinie współpracy rozwojowej,
- stały nadzór nad oraz okresowa ewaluacja działalności instytucji wykonawczej,
- nadzór nad realizacją programów zwiększania krajowego potencjału wykonawczego w zakresie pomocy rozwojowej oraz kształcenia w zakresie administrowania tą pomocą,
- koordynacja działań innych resortów w zakresie pomocy rozwojowej,

5.5. Zadania Ministra Finansów

Minister Finansów realizuje działania pomocowe poprzez udzielanie kredytów pomocowych w ramach „Porozumienia o wytycznych dotyczących oficjalnie wspieranych kredytów eksportowych”, wytycznych Komitetu Pomocy Rozwojowej OECD (DAC) dotyczących kredytów pomocowych oraz regulacji UE w tej dziedzinie. Minister Finansów jest również odpowiedzialny za

udział Polski w inicjatywach oddłużeniowych oraz w międzynarodowych instytucjach finansowych, w tym w bankach regionalnych, a także w instytucjach Unii Europejskiej i OECD podejmujących kwestie finansowania rozwoju. W ramach programów pomocowych Banku Światowego i Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, Minister Finansów będzie współpracować z Prezesem Narodowego Banku Polskiego, reprezentującym interesy Polski w tych instytucjach.

W szczególności do zadań Ministra Finansów należeć będzie:

- proponowanie w trakcie prac nad budżetem państwa wielkości środków na rządowe kredyty pomocowe udzielane innym krajom świata,
- dokonywanie, w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych i Ministrem Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, wyboru krajów, którym mogą być udzielane kredyty pomocowe oraz wyboru projektów, finansowanych w ramach ww. kredytów zgodnie z wymogami UE i OECD, jak również udzielanie, w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych oraz Ministrem Środowiska, kredytów pomocowych przeznaczonych na realizację projektów związanych z ochroną środowiska lub gospodarką wodną,
- prowadzenie negocjacji umów oddłużeniowych oraz rządowych umów kredytowych z innymi krajami,
- wykonywanie postanowień zawartych umów oddłużeniowych i kredytowych,
- ustalanie wysokości i realizacja wpłat do międzynarodowych instytucji finansowych,
- koordynacja udziału Polski w inicjatywach międzynarodowych instytucji finansowych związanych z finansowaniem rozwoju.

5.6. Zadania instytucji wykonawczej

Do zadań instytucji wykonawczej należeć będzie świadczenie na rzecz Ministerstwa Spraw Zagranicznych usług w zakresie:

- przeprowadzania procedur konkursowych, w tym przetargów na realizację projektów pomocowych zgodnych z okresowymi planami w zakresie współpracy rozwojowej,
- pośrednictwa w wyborze potencjalnych wykonawców projektów pomocowych zgodnie z ustawą o zamówieniach publicznych (projekty o wartości poniżej 3.000 Euro),
- prowadzenia dokumentów projektowych z uwzględnieniem spraw organizacyjnych i finansowych,
- zawierania i rozliczania w imieniu MSZ umów zlecenia (dotacji) realizacji projektów pomocowych,
- stałego nadzoru oraz ewaluacji projektów pomocowych realizowanych przez zakontraktowanych wykonawców,
- pośrednictwa w realizacji działań humanitarnych za granicą, w tym we współpracy z innymi instytucjami i/lub organizacjami pozarządowymi,

- gromadzenia i opiniowania wniosków instytucji niepublicznych o dofinansowanie ich projektów pomocowych,
- prowadzenia bazy danych organizacji pozarządowych oraz innych instytucji prowadzących działania pomocowe za granicą,
- obsługi informacyjnej i szkoleniowej wykonawców projektów pomocowych oraz ich promocji na rynku międzynarodowym,
- działalności wydawniczej w zakresie współpracy rozwojowej,

5.7. Polskie placówki dyplomatyczne za granicą

Polskie placówki dyplomatyczne pośredniczą we współpracy między władzami kraju – akredytacji a władzami RP dla szybkiej i efektywnej realizacji konkretnych projektów pomocowych. Będą też zapewniać koordynację na szczeblu państwa – biorcy polskich działań pomocowych z działaniami innych państw, przede wszystkim członków UE i OECD.

5.8. Rada ds. Współpracy Rozwojowej

W celu zaangażowania w sprawy współpracy rozwojowej środowisk spoza administracji rządowej oraz dla zapewnienia odpowiedniej przejrzystości działań pomocowych Minister Spraw Zagranicznych powoła Radę ds. Współpracy Rozwojowej jako ciało doradcze. W skład Rady wejdą przedstawiciele Sejmu i Senatu RP, kościołów i związków wyznaniowych, organizacji pozarządowych, środowisk akademickich i biznesowych oraz mediów. Do zadań Rady będzie należało między innymi:

- przygotowywanie opinii w sprawach polityki rozwojowej,
- składanie propozycji dotyczących kierunków i dziedzin działalności pomocowej,
- promocja tematyki pomocowej w społeczeństwie,
- współpraca z organami samorządu terytorialnego w dziedzinie współpracy rozwojowej.

6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami

Organy rządowe, realizujące współpracę rozwojową, będą rozwijać kontakty z organizacjami pozarządowymi, w tym fundacjami, zaangażowanymi w działania pomocowe na rzecz krajów rozwijających się i w okresie transformacji. Organizacje pozarządowe, w tym fundacje, będą mogły uzyskiwać – w formie dotacji celowych - środki finansowe z budżetu pomocy rozwojowej na dofinansowanie realizacji projektów pomocowych. Za zawieranie umów z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami należącymi do sektora niepublicznego zaangażowanymi w realizację projektów i programów pomocowych odpowiedzialna będzie instytucja wykonawcza.

7. Promocja programu współpracy rozwojowej RP

Ugruntowana w społeczeństwie wiedza o celach i kierunkach działań pomocowych na rzecz krajów trzecich jest warunkiem *sine qua non* utrzymania niezbędnego poziomu poparcia społecznego dla tych działań. Warunkiem zwiększenia poparcia dla pomocy rozwojowej jest szeroka akcja informacyjna, ukazująca korzyści z zaangażowania polskich instytucji pomocowych oraz efekty działalności pomocowej, odnoszące się do polskich podmiotów zaangażowanych w jej udzielanie, takich jak firmy (dostawcy dóbr rzeczowych i usług), organizacje pozarządowe czy inne instytucje lub grupy sektora niepublicznego.

Odpowiednie instytucje rządowe będą, we współpracy z sektorem niepublicznym, działać na rzecz popularyzacji informacji o potrzebach krajów rozwijających się i w okresie transformacji oraz o polskich działaniach na rzecz ich zaspokojenia. Szczególną rolę w promocji własnej aktywności w dziedzinie pomocy zagranicznej odgrywać będą instytucje społeczeństwa obywatelskiego, zwłaszcza organizacje pozarządowe. Promocja polskiej współpracy rozwojowej, także za granicą (szczególnie w państwach UE i OECD oraz wśród aktualnych i potencjalnych odbiorców naszej pomocy), odbywać się będzie za pośrednictwem środków masowego przekazu, w tym internetu, oraz cyklicznie wydawanych publikacji (w tym oficjalnego raportu rocznego pt. „Polska Współpraca na rzecz Rozwoju. Raport Roczny”). We współpracy z ośrodkami badania opinii publicznej systematycznie prowadzone będą również sondaże na temat polskiego programu pomocy rozwojowej celem właściwego reagowania na wszelkie wątpliwości czy sugestie społeczeństwa w kwestiach, które wiążą się z bezpośrednim wykorzystaniem pieniędzy publicznych.

Dla celów promocyjnych oraz ze względu na potrzebę identyfikacji polskich działań pomocowych w kraju oraz za granicą, program polskiej współpracy rozwojowej będzie określany jako „*Polski Program Współpracy Rozwojowej*”.